

Selostus vuorovaikutuksesta yleiskaavaa laadittaessa
YK0048 Yleiskaava 2020

KH 24.5.2021

Maankäyttö- ja rakennuslain mukainen kaavoituksen vuorovaikutusprosessi

Kaavoituksen vuorovaikutusprosessia säätelee maankäyttö- ja rakennuslain luku 8 (kaavoitusmenettely ja vuorovaikutus), jota on tarkennettu joiltain osin maankäyttö- ja rakennusasetuksen luvulla 6 (Yhteiset säännökset vuorovaikutuksesta kaavoituksessa). Vuorovaikutuksen tarkoituksesta kaavoitusmenettelyssä säädetään MRL:n 62 §:ssä seuraavasti:

“Kaavoitusmenettely tulee järjestää ja suunnittelun lähtökohdista, tavoitteista ja mahdollisista vaihtoehtoista kaavaa valmisteltaessa tiedottaa niin, että alueen maanomistajilla ja niillä, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa, sekä viranomaisilla ja yhteisöillä, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään (osallinen), on mahdollisuus osallistua kaavan valmisteluun, arvioida kaavoituksen vaikutuksia ja lausua kirjallisesti tai suullisesti mielipiteensä asiasta.”

Kaavoitusmenettelyn vuorovaikutuksen sääntelyn lähtökohtana on, että kunnalla säilyy harkintavaltaa järjestää vuorovaikutus parhaaksi katsomallaan tavalla huomioiden kuitenkin se, että osallisilla on tosiasialliset mahdollisuudet arvioida hankkeen merkitystä ja vaikutuksia ja esittää mielipiteensä asiasta. Osallistumisen tapojen määrittelyä keskeisempää on, että kaikilla osallisilla on riittävän aikaisessa vaiheessa mahdollisuus jättää mielipiteensä hankkeesta ja että vuorovaikutuksen ja tiedottamisen laajuus on oikeassa suhteessa hankkeen merkittävyyteen. Vuorovaikutuksen oikea-aikaisuuteen liittyy myös se, että vuorovaikutusmenettelyä on tarkasteltava kokonaisuutena – ei vain nähtävilläolovaiheen kautta.

Vuorovaikutus yleiskaavaprosessin aikana

Vantaan kaupunki on yleiskaavaprosessin aikana kiinnittänyt erityistä huomiota vuorovaikutukseen, sillä yleiskaava on luonteeltaan ja laajuudeltaan poikkeuksellisen merkittävä hanke ja osallisten määrä sitä myöten on suuri. Kaupunki on pyrkinyt takaamaan eri ryhmien vaikutusmahdollisuudet tiedottamalla yleiskaavatyön edistymisestä aktiivisesti ja hyödyntämällä laajalti sekä perinteisiä että sähköisiä vuorovaikutuksen keinoja koko yleiskaavoitusprosessin ajan. Vuorovaikutusmenettelyn suunnittelussa on lisäksi huomioitu eri osallisryhmät (mm. maanomistajat, yhdistykset, yksityishenkilöt sekä viranomaiset), eri kieliryhmät sekä alueelliset erityiskysymykset. Osallisilla on ollut prosessin eri vaiheissa useita mahdollisuuksia lausua mielipiteensä kaavasta sekä kirjallisesti että suullisesti. Keskeisimmät Vantaan yleiskaavaprosessin vaiheet vuorovaikutuksen näkökulmasta ovat olleet osallistumis- ja arviointisuunnitelman nähtävilläolo, yleiskaavaluonnoksen nähtävilläolo sekä yleiskaavaehdotuksen nähtävilläolo. Alla on tarkemmin kuvattu vuorovaikutuksen eri muotoja yleiskaavatyön aikana.

Vantaan kaupunginhallitus päätti käynnistää yleiskaavan laatimisen koko kaupungin alueelle kokouksessaan 22.5.2017 §59. Käynnistämisaikaista oli kerrottu ennakkoon kaupunkisuunnittelun työohjelmassa sekä Asukaslehdessä julkaistavassa kaavoituskatsauksessa.

Kuva 1. Yleiskaavaprosessin kulku ja vuorovaikutuksen vaiheet

Keväällä 2017 käynnistettiin Suomi 100-teemavuoteen liittyvä Vantaan Tulevaisuuskuvat-työ, jossa koottiin asukkaiden näkemyksiä Vantaan pitkän tähtäimen näkymistä. Työn tuloksia käytettiin mm. yleiskaavan tavoitteiden laadinnan tausta-aineistona (Vantaan kaupunki 2017).

Asukkaat mukana Vantaan strategiatyössä

Kaupunki kokosi asukkaiden näkemyksiä Vantaan pitkän tähtäimen suunnista keväällä 2017

Vantaan tulevaisuuskuvat
Kaupunkisuunnittelu

Kansalaisraati
Asukaspalvelut

Lasten ja nuorten vaikuttajapäivä
Nuorisopalvelut
Kaupunkisuunnittelu

Asukkaiden näkemyksiä käytetään

- Vantaan valtuustostrategian 2018 – 2021 valmistelussa
- Yleiskaavan 2020 valmistelussa
- Vantaan keskustojen profiloitumisessa

Kuva 2. Vantaan Tulevaisuuskuvat-työ pohjusti yleiskaavan tavoitteiden laadintaa osallistumis- ja arviointisuunnitelman (OAS) valmistumisesta tiedotettiin Vantaan sanomissa lokakuussa 2017 (Vantaan kaupunki 2018 a), jolloin OAS myös vietiin yleiskaavan Internet-sivuille. Mielenkiintoista OASista tuli antaa 30.11.2017 mennessä. Osallistumis- ja arviointisuunnitelman ollessa nähtävillä järjestettiin 31.10.2017 tilaisuus kaupunkisuunnittelun asiakaspalvelun tiloissa, jossa oli mahdollisuus keskustella suunnittelijoiden kanssa yleiskaavatyön lähtökohdista. Määräaikaan Yleiskaavan vireilletulosta ja

mennessä osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta esitettiin 26 mielipidettä, joista viranomaismielipiteitä oli 6 (Vantaan kaupunki 2018 b).

Minne ja miten Vantaalle tulisi rakentaa ja miten liikumista tai virkistysalueita tulisi kehittää? Tule tapaamaan meitä ja keskustelemaan yleis- ja asemakaavasuunnittelijoidemme kanssa. Meidät tapaa eri puolilla Vantaata seuraavasti:

- Korso, Lumon kirjasto ti 13.3. klo 16-18, os. Urpiaisentie 14
- Hakunila, ostari / nuorisotila to 15.3. klo 16-18, os. Laukkarinne 4
- Myyrmäki, asemahalli ti 20.3. klo 16-18, os. Jönsaksentie 6
- Tikkurila, Dixin Vantaa-info to 22.3. klo 16-18, os. Ratatie 11
- Koivukylä, kirjasto ma 26.3. klo 16-18, os. Hakopolku 2

Piipahda meitä tapaamassa vaikka kauppareissulla tai työmatkalla!

Vastaa myös sähköiseen kyselyymme, jonka löydät osoitteesta

www.vantaa.fi/yleiskaava2020

Kuva 3. Luonnosvaiheen käynnistyttyä järjestettiin infotilaisuuksia yleiskaavatyöstä ja yleiskaavakyselystä

Kaupunkilaisten ja muiden osallisten näkemysten hahmottamiseksi avattiin keväällä 2018 karttapohjainen kysely, joka tarjosi mahdollisuuden osallistua kaavatyöhön kertomalla muun muassa, minne kasvua tulisi ohjata ja mitkä alueet olisi syytä säilyttää tuleville sukupolville sellaisenaan. Kyselyyn vastasi lähes tuhat vastaajaa, jotka tekivät kartalle yli 4500 merkintää (Vantaan kaupunki 2018 c). Kyselyn aikana järjestettiin viisi tilaisuutta, joissa tiedotettiin käynnistyneestä yleiskaavatyöstä ja avoinna olevasta kyselystä.

Kaupunginhallitus asetti yleiskaavaluonnoksen 11.2.2019 § 14 nähtäville ja oikeutti kaupunkisuunnittelua pyytämään lausunnot. Kaava-aineisto oli nähtävillä maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan asiakaspalvelussa Tikkurilassa ja Vantaa-infoissa Dixissä ja Myyrmäessä sekä Korsossa (remontista johtuen vasta 11.3.2019 eteenpäin). Yleiskaavaluonnoksen kartta ja määräykset olivat lisäksi nähtävillä kaupungin karttapalvelussa, jossa luonnosta oli mahdollista verrata mm. ilmakuviin, karttoihin ja voimassa olevaan yleiskaavaan. Nähtävillä olon aikana yleiskaavaluonnosta esiteltiin asukastilaisuuksissa kaikilla Vantaan suuralueilla: Kivistössä, Myyrmäessä, Aviapoliksessa, Tikkurilassa, Korsossa, Koivukylässä ja Hakunilassa. Lisäksi järjestettiin tilaisuudet ruotsiksi ja englanniksi. Yhteensä tilaisuuksissa oli lähes 600 osallistujaa. Myyrmäen esittely nauhoitettiin ja on nähtävissä Vantaa-kanavalla. Kaupunki käytti ensimmäisen kerran yleiskaavaluonnoksen virallisten mielipiteiden keräämisessä Maptionnaire-karttapalautejärjestelmää. Karttapalautejärjestelmään pystyi jättämään useamman piste-, alue- ja viivakohteen sekä avoimia koko kaava-aluetta koskevia mielipidekohteita. Luonnoksesta jätettiin yhteensä noin 658 mielipidettä, joista noin 551 saapui karttapalautejärjestelmän kautta. Loput mielipiteistä annettiin perinteisillä tavoilla sähköpostilla ja kirjeitse suoraan kaupungin kirjaamoon. Mielipiteiden käsittelyyn otettiin mukaan myös 76 anonymisti karttajärjestelmään jätettyä mielipidettä. Kaikkiaan mielipiteitä jätettiin siis 734 kappaletta. Yksittäisiin mielipiteisiin ei annettu vastineita, vaan mielipiteistä koottiin Vuorovaikutusraportti III (Vantaan kaupunki 2020 a).

Kaikista edellä mainituista vuorovaikutusvaiheista on koostettu omat vuorovaikutusraporttinsa. Näiden vuorovaikutustilanteiden lisäksi yleiskaavaa on käyty esittelemässä useissa eri neuvottelukunnissa, tapahtumissa ja työryhmissä.

Kuva 4. Yleiskaavaprosessin aikana laaditut vuorovaikutusraportit

kehittämistoimikunnissa,

Keväällä 2020 yleiskaavaehdotus oli nähtävillä. Koronapandemian vuoksi tarvittiin erityisjärjestelyjä, joista esitetään tarkempi selvitys seuraavassa kappaleessa.

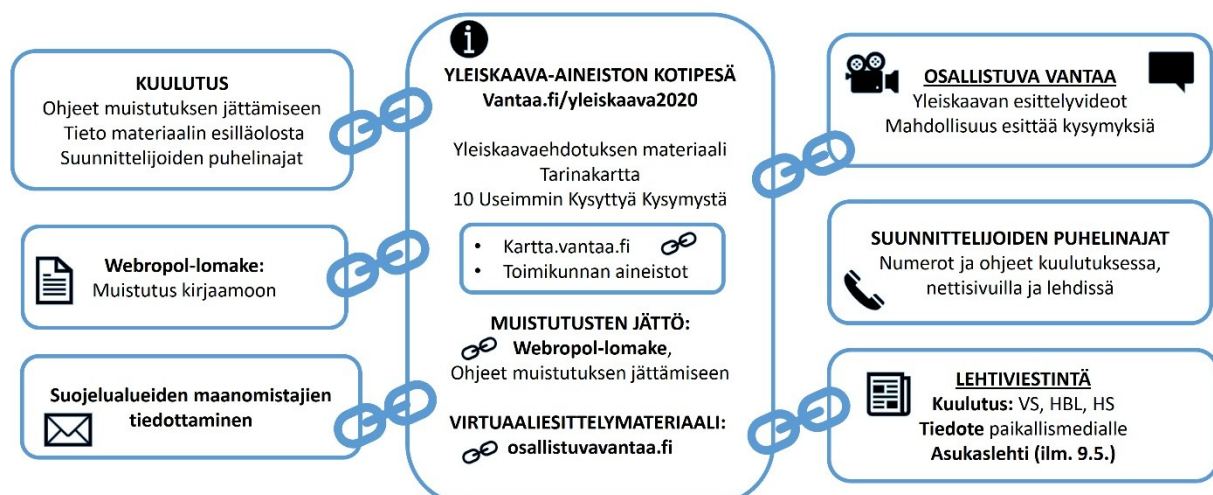
Yleiskaavaehdotuksen nähtävilläolo ja vuorovaikutus

Keväällä 2020 juuri alkaneissa koronapandemian aiheuttamissa poikkeusoloissa yleiskaavan vuorovaikutuksen järjestämisessä otettiin huomioon poikkeusolojen asettamat rajoitteet. Kuntaliitto on antanut korona-aikaa koskevia erityisohjeita keväällä 2020 mm. siitä, miten kaavojen nähtävilläolo olisi hyvä toteuttaa (Kuntaliitto, päivitetty ohje 2021). Näihin ohjeisiin perustuen yleiskaavan nähtävilläoloa pidennettiin, järjestettiin säännölliset puhelinajat sekä tuotettiin erilaisia esittelymateriaaleja, joista yleiskaavan sisältö ja merkittävimmät muutokset luonnoksesta ehdotukseen kävivät ilmi. Kuntaliiton ohjeistuksessa todetaan, että jos hanke vaatii paljon vuorovaikutusta tai siihen liittyy huomattavia ristiriitoja, on syytä harkita kaavoituksen lykkäämistä niin, että vuorovaikutus voidaan toteuttaa epidemia-ajan jälkeen. Epidemiatilanne on ollut hyvin vaikeasti ennustettava ja kokoontumisrajoitukset ovat estäneet perinteisten yleisötilaisuuksien järjestämisen tähän päivään saakka. Epidemia-ajan päättymisen odottaminen olisi venyttänyt yleiskaavaprosessia kohtuuttoman pitkäksi. Vantaan kaupunki katsoi näillä perusteilla, että erityisten vuorovaikutusta vahvistavien toimenpiteiden avulla nähtävilläolovaiheen vuorovaikutus oli mahdollista järjestää myös poikkeusoloissa MRL:n edellyttämällä tavalla. Siksi suunnitellusta nähtävilläolon aikataulusta haluttiin pitää kiinni.

Kaupunginhallitus asetti yleiskaavaehdotuksen 6.4.2020 § 14 nähtäville 22.04.-18.06.2020 väliselle ajalle ja oikeutti kaupunkisuunnittelua pyytämään lausunnot. Kevään 2020 koronaviruksen aiheuttamasta poikkeustilasta ja kokoontumisrajoituksista johtuen ehdotusvaiheen vuorovaikutus toteutettiin hyödyntämällä sähköisiä välineitä mahdollisimman laajasti. Nähtävilläoloaika pidennettiin tavanomaisesta 30 päivästä 58 päivään.

Yleiskaavaehdotuksen nähtävilläolosta tiedotettiin kuulutuksella kaupungin verkkosivuilla, Vantaan Sanomissa, Hufvudstadsbladetissa sekä Helsingin Sanomissa. Vantaan kaupungin asukaslehden toukokuun numerossa oli artikkeli yleiskaavaehdotuksen nähtävilläolosta sekä iso kaavakartta merkintöjen selitysten kera.

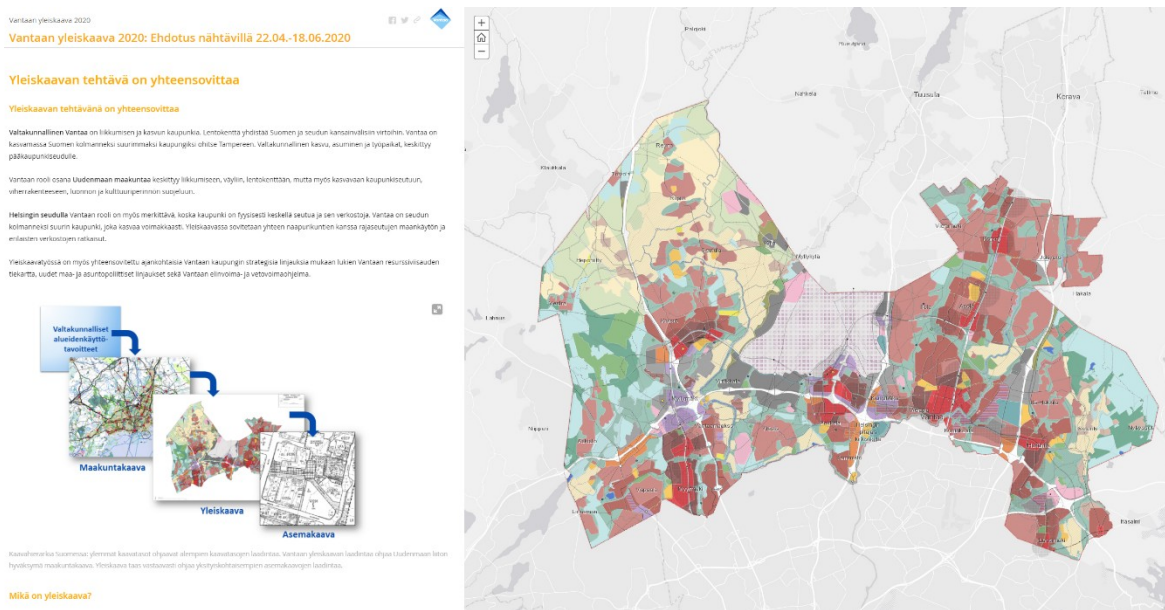
Yleiskaavan internetsivut toimivat nähtävilläoloaikana yleiskaava-aineiston kotipesänä, josta löytyivät kaikki yleiskaavan aineistot sähköisenä, sekä linkit muille sivuille, kuten sähköiseen muistutuslomakkeeseen. Kaava-aineisto oli nähtävillä myös Vantaa-infoissa Tikkurilassa ja Myyrmäessä. Poikkeustilan aikana Korson Vantaa-info oli suljettu. Yleiskaavaehdotuksen kartta ja määräykset olivat lisäksi nähtävillä kaupungin sähköisessä karttapalvelussa, jossa luonnosta oli mahdollista verrata mm. ilmakehiin, karttoihin ja voimassa olevaan yleiskaavaan.

Yleiskaavaehdotuksesta tehtiin kolme videotallennetta, joissa esiteltiin yleiskaavaehdotuksen ratkaisua yleisesti ja merkittävimpiä muutoksia luonnoksesta ehdotukseen. Yksi esittelyistä oli ruotsinkielinen. Videot ja niissä läpikäyty esittelymateriaali olivat nähtävillä Vantaa-kanavan sivuilla sekä Vantaan osallistumisalusta Osallistuva Vantaa-sivulla, jonka yhteydessä osallisilla oli mahdollisuus esittää suunnittelijoille kysymyksiä yleiskaavasta. Kysymyksiä saatiin 6 kappaletta. Esittelyvideoita katsottiin nähtävilläoloaikana kaikkiaan 1145 kertaa.

Yleiskaavan nettisivuilla yleiskaavaehdotuksen sisältöä esiteltiin tarinakartan muodossa. Tarinakarttaa katsottiin nähtävilläoloaikana 1606 kertaa.

Kuva 6. Yleiskaava 2020:n verkkosivuilta löytyvä tarinakartta esitteli yleiskaavaratkaisua teemoittain

Kokoontumisrajoitukset lieventyivät yleiskaavaehdotuksen nähtävilläolon aikana 1.6.2020 alkaen siten, että 50 hengen kokoontumiset sallittiin. Kesäkuun alussa kaupunki järjesti yleiskaavaehdotusta esittelevät ulkoilmatilaisuudet Tikkurilassa kaupungintalon edustalla sekä Myyrmäessä Paalutorilla. Tikkurilassa kävi 20 ja Myyrmäessä 25 yleiskaavasta kiinnostunutta osallista.

Nähtävilläolon aikana suunnittelijoilla oli säännölliset puhelinajat maanantaista keskiviikkoon klo 9 - 11. Nähtävilläolon aikana saatiin kaikkiaan 61 puhelua. Lisäksi kysymyksiä saatiin yleiskaavoituksen sekä suunnittelijoiden sähköpostiin useita kymmeniä. Muutamille henkilöille lähetettiin pyynnöstä postitse esim. kaavakarttaote tai muuta materiaalia.

Kaavaehdotuksesta otettiin vastaan muistutuksia kirjeitse, sähköpostitse sekä netin välityksellä sähköisen muistutuslomakkeen kautta. Muistutuksia saatiin kaikkiaan 322 kappaletta. Muistutuksista koottiin yleiskaavaprosessin neljäs vuorovaikutusraportti (Vantaan kaupunki 2020 b). Vuorovaikutusraporttiin kirjattiin vastineet kaikkiin muistutuksiin ja se lähetettiin MRL 65 §:n mukaisesti tiedoksi kaikille yhteystietonsa jättäneille muistutuksen tekijöille. Raportti toimitettiin muistuttajille jo ennen kaupunginvaltuuston hyväksymiskäsittelyä kaupunginhallituksen hyväksyttyä vastineet 16.11.2020 § 7.

Suojelualueiden maanomistajia tiedotettiin yleiskaavaehdotuksen ratkaisusta kirjeitse. Kirjeessä informoitiin yleiskaavaehdotuksesta, alueiden suojeluperusteista, nähtävilläoloajasta sekä muistutusten jättämisestä. Kirjeitä lähetettiin 81 kpl. Osa maanomistajista otti yhteyttä suunnittelijoihin puhelimitse (7), osan kanssa viestittiin sähköpostitse ja muutamaa maanomistajaa tai heidän edustajiaan (2) tavattiin paikan päällä tai etäkokouksessa.

Lisäksi yleiskaavaehdotuksesta pyydettiin lausunnot tärkeimmiltä viranomaistahoilta sekä kaupungin sisällä muilta toimialoilta. Poikkeustilan vuoksi lausunnonantajien infotilaisuus järjestettiin verkossa Microsoft Teams-sovelluksen välityksellä. Yleiskaavaehdotuksesta saatiin 33 lausuntoa. Lausunnoista ja niihin annetuista vastineista laadittiin oma tiivistelmäraportti.

Yhdistysten vuorovaikutusmahdollisuudet ja kevään 2020 kokoontumisrajoitukset

Yksi merkittävä osallisten ryhmä yleiskaavahankkeessa ovat paikalliset yhdistystoimijat, joiden kokoontumiseen kevään poikkeusoloilla, etenkin yli 10 hengen kokoontumisrajoituksella, oli vaikutuksia. Kannanotto yleiskaavaehdotukseen on joidenkin yhdistysten sääntöjen perusteella saattanut edellyttää kokouksen järjestämistä, mikä ei keväällä 2020 ollut mahdollista. Yleensä kokoontumisvelvoitetta kannanoton edellytyksenä ei kuitenkaan ole kirjattu yhdistysten toiminnan sääntöihin. Kaikkien yhdistysten kokoontumisen edellytyksiä kuitenkin helpottivat 1.5.2020 voimaan tullut laki väliaikaisesta poikkeamisesta osakeyhtiölaista, asunto-osakeyhtiölaista, osuuskuntalaista, yhdistyslaista ja eräistä muista yhteisölaeista Covid-19 epidemian leviämisen rajoittamiseksi (290/2020), jonka 5 § mahdollisti mm. normaalitilannetta laajemman asiamiesedustuksen yhdistyksen kokouksessa sekä yhdistyksen kokouksen järjestäminen postitse, tietoliikenneyhteyden tai muun teknisen apuvälineen avulla, vaikka menettelyä ei olisi sallittu yhdistyksen säännöissä. Edellä kuvatun lain 5 §:n 2. ja 3. momentti kuuluvat seuraavasti:

“Yhdistyslain 25 §:n 1 momentista ja säännöistä poiketen hallituksen päätöksellä voidaan sallia, että asiamies voi edustaa yhtä tai useampaa jäsentä yhdistyksen kokouksessa. Mainitun lain 21 §:stä poiketen hallitus voi sallia, että myös valtuutettu saa valtuuttaa toisen valtuutetun käyttämään oikeuttaan valtuutettujen kokouksessa. Yhdistyksen tai valtuutettujen kokouksessa järjestettävässä äänestyksessä saman asiamiehen edustamien jäsenten tai valtuutettujen yhteenlaskettu äänimäärä on enintään kymmenesosa kokouksessa edustettujen jäsenten tai valtuutettujen yhteenlasketusta äänimäärästä.

Yhdistyslain 17 §:n 2 momentin ensimmäisestä virkkeestä ja 21 §:stä poiketen yhdistyksen hallitus voi sallia 17 §:n 2 momentissa tarkoitetun osallistumisen kokoukseen postitse taikka tietoliikenneyhteyden tai muun teknisen apuvälineen avulla, vaikka tällaista menettelyä ei ole sallittu säännöissä ja vaikka yhdistys ei ole hyväksynyt tätä varten mainitun lain 30 §:ssä tarkoitettua äänestys- ja vaalijärjestystä.”

Yhdistysten tilannetta helpotti myös aiemmin mainittu yleisten kokoontumisrajoitusten lieventyminen 50 henkilöön kesäkuun alusta alkaen, mikä mahdollisti aiempaa suurempien kokoontumisten järjestämisen. Edellä mainituista syistä alueen yhdistyksillä on ollut tosiasiallinen mahdollisuus esittää mielipiteensä yleiskaavaehdotuksesta nähtävilläolon aikana. Kaupunki vastaanotti yleiskaavan ehdotusvaiheessa muistutuksia 15 yhdistykseltä sekä 5 järjestön tai yhdistyksen edustajalta.

Lähteet:

Kuntaliitto (2021). Koronavirus: koottuja ohjeita ja yhteystietoja. 21.1.2021.
<https://www.kuntaliitto.fi/koronavirus.14.4.2021>.

Vantaan kaupunki (2017). Vantaan tulevaisuuskuvat. Kaupunkilaisten näkemyksiä strategiatyöhön. Vantaan kaupunkisuunnittelun julkaisuja 2017-2018. Vantaan kaupunki (10/2017).

Vantaan kaupunki (2018 a). Osallistumis- ja arviointisuunnitelma. Vantaan kaupunki, yleiskaavoituksen julkaisuja 2.10.2017. Vantaan kaupunki (5/2018).

Vantaan kaupunki (2018 b). Vuorovaikutusraportti I, Osallistumis- ja arviointisuunnitelma. Vantaan kaupunki, yleiskaavoituksen julkaisuja 28.5. 2018. Vantaan kaupunki (11/2018).

Vantaan kaupunki (2018 c). Vuorovaikutusraportti II, yleiskaavakyselyn tulokset. Vantaan kaupunki, yleiskaavoituksen julkaisuja 19.11.2018. 198 Yleiskaava 2020 Vantaan kaupunki (11/2018).

Vantaan kaupunki (2020 a). Vuorovaikutusraportti III, Luonnoksen mielipiteet. Vantaan kaupunki, yleiskaavoituksen julkaisuja 11.9.2019. Vantaan kaupunki (11/2020).

Vantaan kaupunki (2020 b). Vuorovaikutusraportti IV, muistutusten vastineraportti. Vantaan kaupunki, yleiskaavoituksen julkaisuja 16.11.2020.